

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/20494> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Hoeven, Regina van der

Title: Het succes van een kwaliteitskrant : de ontstaansgeschiedenis van NRC Handelsblad

Issue Date: 2012-11-01

Bronnen

Archieven

Archieven *NRC Handelsblad*

Archief *Algemeen Handelsblad*

Archief *NRC*

Archief *NRC Handelsblad*

Archief Dagbladunie

Archief directie *NDU*

Archief hoofdredactie *NRC Handelsblad*

Archief Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG)/Persmuseum

Archief *Algemeen Handelsblad*

Archief Nederlandse Dagbladpers (*NDP*)

Archief M. Rooij

Gemeentearchief Rotterdam

Geluidsopname interview G.A.W. Zalsman

Bureau Monumenten Amsterdam

Katholiek Documentatiecentrum

Archief *De Tijd*

Archivalia N.G. Schrama

Nederlands Architectuur Instituut (NAi)

Archief Ed. Cuypers

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Dokument, aflevering *De Passanten*, uitgezonden op televisie door de NCRV op 21 juni 1996.

Koninklijke Bibliotheek

Microfiches en krantenleggers van de *Nieuwe Rotterdams(ch)e Courant* en het *Algemeen Handelsblad*

Andere dagbladen en tijdschriften, waaronder *De Journalist*, *de Volkskrant*, *Vrij Nederland*, *Jaarboek Mediageschiedenis*

Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD)

Archief Kees Doelman

Particuliere archieven

Archief mr. J.L. Heldring

Archief mr. F. Kuitenbrouwer

Archief J.H. Sampiemon

Archief mr. C.A. Stekete

Archief mr. J.J. Vis

Archief S. van der Zee

Archief mr. K.L. Poll

Archief W. Woltz

Interviews

drs. K.E. Abbing (oud-adjunct-directeur *Handelsblad*), Amstelveen, 2 oktober 2003.

F. Baas (oud-directeur *NRC*) kort telefonisch gesprek, 11 november 2000.

J.M. Bik (oud-redacteur *NRC* / *NRC Handelsblad*), Den Haag, 11 en 16 oktober 2000.

J.A. Blokker (oud-redacteur *Algemeen Handelsblad*), langdurige telefonische gesprekken, 15 januari, 23 juli en 23 september 2003.

Wilfred Boom (oud-medewerker en plaatsvervangend chef opmaak *NRC Handelsblad*), kort telefonisch gesprek, juli 2010.

S. Bouman (oud-correspondent *NRC* en *NRC Handelsblad* Israël), Rotterdam, 10 mei 2001.

mr. N. Drost (directeur *Handelsblad*), Bloemendaal, 20 april 2000.

B.W.L. Greif (redacteur *Handelsblad*), telefonisch, 28 februari 2005.

drs. J.P.A. Gruijters (oud-redacteur *Handelsblad*), langdurige telefonische gesprekken, 22 augustus en 10 september 2003.

M. Guise-Köhler (oud-secretaresse hoofdredacteur *NRC* en echtgenote van wijlen W. Guise), Amsterdam, 2002.

mr. J.L. Heldring (oud-redacteur en -hoofdredacteur), Leidschendam, 1 september 1998 en 14 maart 2000; telefonisch, 9 april 2001; aanvullende mededelingen, 22 september 2006.

prof. dr. J.M.H.J. Hemels (oud-correspondent *De Tijd*), Malden, 30 september 2001.

Lien Heyting (oud-redacteur en oud-chef kunst *NRC Handelsblad*), Amsterdam, 1 februari 2012.

mw. Hijmans-Sipkes (oud-directiesecretaresse *NRC/NDU*), Rotterdam, oktober-november 2002.

H.J.A. Hofland (oud-redacteur en -hoofdredacteur), Amsterdam, 7 september 2000.

J. Jansen van Galen (oud-redacteur *Handelsblad*), kort telefonisch gesprek, 21 november 2003.

N.R. Klein (oud-redacteur *NRC* en *NRC Handelsblad*), telefonisch gesprek, 9 november 2007 en Capelle aan den IJssel, 13 november 2007.

mr. F. Kuitenbrouwer (oud-redacteur en -commentator *NRC Handelsblad*), Amsterdam, 3 mei 2001.

Lisette Lewin (oud-redacteur *Handelsblad/NRC Handelsblad*), telefonisch, 21 juni 2011.
 mr. H.A.F.M.O. van Mierlo (oud-redacteur *Handelsblad*), Amsterdam, 26 februari 2003.
 W.C. Momma (oud-directeur *NDU*), Velp, 17 september 2004.
 E.J. Moojen (oud-redacteur *NRC/NRC Handelsblad*), Koudekerke, 2 februari 2000.
 W.H. Nieuwenhuis (oud-redacteur *NRC Handelsblad*), Amsterdam, 27 juni 2000.
 A. Nuijten (oud-directeur *NDU*), kort telefonisch gesprek op 2 april 2001.
 E. van Overeem (oud-redacteur *NRC/NRC Handelsblad*), Vlagtwedde, 6 september 2001.
 J. van de Plasse (krantenonderzoeker), Alkmaar, 13 oktober 2000.
 W. Pluygers (directeur *NRC/NDU*), Haamstede, 15 december 1998.
 E.J. Poll-de Muinck Keizer (weduwe K.L. Poll), Den Haag, 27 januari 2000.
 E.G. de Ruiter (oud-redacteur *NRC* en *NRC Handelsblad*), telefonisch, 8 november 2007.
 dr. A.F.E. Salomonson (oud-correspondent Wenen *NRC*, oud-redacteur *NRC Handelsblad*),
 verkennend telefonisch gesprek, 17 oktober 2003; telefonisch gesprek 10 en 11 augustus 2012.
 J.H. Sampiemon (oud-redacteur *Handelsblad/ NRC Handelsblad*), Rotterdam, 16 en 23 juli 2001; telefonisch, 13 augustus 2001.
 mr. K.M. Schreiner (oud-redacteur *NRC/NRC Handelsblad*), Amsterdam, 4 februari 2000.
 drs. C.M. Smits (oud-redacteur *NRC*), telefonisch, 2 november 2000.
 H. Smits (oud-redacteur *Handelsblad*), Amsterdam, 10 oktober 2003 tijdens receptie.
 drs. J.R. Soetenhorst (oud-adjunct-hoofdredacteur *NRC Handelsblad*), Voorburg, 1 juli 2003.
 drs. A.S. Spoor (oud-redacteur en -hoofdredacteur), Dalfsen, 4 april 2000 en 5 juni 2001;
 Amsterdam, 29 mei 2001; telefonisch, 29 september 1998, 13 januari, 21 maart en 7 april 2000, en 30 augustus 2001 en 11 februari 2003.
 mr. C.A. Steketee (oud-directeur en -hoofdredacteur *Handelsblad*), Dalfsen, 4 april 2000 en 6 augustus 2003.
 M.L. Tiesinga-Autsema (oud-directiesecretaresse *Handelsblad*), Den Haag, 24 september 2003.
 B.C. van der Velden (oud-redacteur *NRC Handelsblad*), Rotterdam, 9 juli 2001.
 P. de Vink (oud-redacteur *Handelsblad*), telefonisch, 23 januari 2004.
 mr. J.J. Vis (oud-redacteur *NRC Handelsblad*), Zeist, 4 september 1998; Den Haag, 19 mei 2005; telefonisch, 11 november 2004.
 mr. B.C.L. Waanders (oud-redacteur *NRC/Handelsblad/NRC Handelsblad*), Delft, 4 oktober 2000.
 Th. Westerwoudt (oud-redacteur *NRC Handelsblad*), telefonisch, 9 december 2004.
 W. Woltz (oud-redacteur en -(adjunct-)hoofdredacteur *Handelsblad/NRC Handelsblad*), Den Haag, 7 september 1998 en 9 januari 2003.
 S. van der Zee (oud-redacteur *NRC Handelsblad*), Amstelveen 2 en 23 oktober 2003; telefonisch, 7 oktober 2003.

Websites

Archipedia, de architectuurencyclopedie (www.architectenweb.nl)
 Archiwijzer Bonas (www.bonas.nl)
 Beeldbank Stadsarchief Amsterdam (www.beeldbank.amsterdam.nl)
 Beeldbank Noord-Holland (www.beeldbank-nh.nl)
 Eddy le Couvreur, Stadswandelingen door Rotterdam (www.xs4all.nl/~couvreur)

Gramschap (www.gramschap.nl/provo/chrono/provochronologie.html)
 Website Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (www.iisg.nl)
 Website Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (www.inghist.nl), aldaar: *Biografisch Woordenboek van Nederland*
 Website Koninklijke Bibliotheek (www.kranten.kb.nl)
 Parlement & Politiek (www.parlement.com)
 Wikipedia (www.wikipedia.org)

Literatuur

- Remieg Aerts, *De letterheren. Liberale cultuur in de negentiende eeuw: het tijdschrift De Gids*. Amsterdam: Meulenhoff, 1997.
- Remieg Aerts, 'De openbaarheid van een pre-moderne stad. Amsterdam en zijn pers voor 1870', in: *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 2/2001, p. 9-25.
- Martin van Amerongen e.a., *Luizen in de pels. 100 jaar journalistiek in Nederland*. Amsterdam: Raamgracht, 1984.
- Pieter Bak, *Een 'meneer' van een krant: Trouw en Bruins Slot, 1943-1968*. Historische Boekerij, 1999.
- J.Th.M. Bank, 'Rotterdam – Amsterdam en de nationale pers', in: P.B.M. Blaas (red.), *Stedelijke naijver. De betekenis van interstedelijke conflicten in de geschiedenis*. Den Haag: VUGA, 1986.
- Jan Bank en Maarten van Buuren, *1900. Hoogtij van burgerlijke cultuur*. Den Haag: Sdu, 2000.
- Jo Bardoel e.a. (red.), *Journalistieke cultuur in Nederland*. Amsterdam University Press, 2002.
- K. Baschwitz, *De krant door alle tijden*. Amsterdam: Keesing, 1938, 2e druk 1949.
- G.A.M. Beekelaar, 'De Arnhemsche Courant in de eerste helft van de negentiende eeuw' in: G.A.M. Beekelaar e.a., *Maar wat is het toch voor eene Courant? De Arnhemsche? Opstellen over de Arnhemsche Courant 1830-1850*. Arnhem, 1981, p. 5-24.
- J.Th.J. van den Berg e.a., *Tussen Nieuwspoort en Binnenhof. Jaren 60 als breuklijn in naoorlogse ontwikkelingen in politiek en journalistiek*. Den Haag: Sdu, 1989.
- Elisabeth van Blankenstein, *Dr. M. van Blankenstein. Een Nederlands dagbladdiplomaat*. Den Haag: Sdu, 2000.
- Roland K.M. Blijdenstijn en Ronald Stenvert, *Bouwstijlen in Nederland, 1040-1940*. Kosmos, 1994.

- Jan Blokker, *Nederlandse journalisten houden niet van journalistiek*. Amsterdam: Bert Bakker, 2010.
- J.C.H. Blom en J. Talsma (red.), *De verzuiling voorbij. Godsdienst, stand en natie in de lange negentiende eeuw*. Amsterdam: Spinhuis, 2000.
- Manuela du Bois-Reymond en Ton Wagemakers (red.), *Mondelinge geschiedenis. Over theorie en praktijk van het gebruik van mondelinge bronnen*. Amsterdam: SUA, 1983.
- Gerard van den Boomen en Han Lammers, *Beatrix, Claus. Een journalistieke documentatie*. Den Haag: Kruseman 1965.
- J. Bosmans, *Staatkundige vormgeving in Nederland. Deel II. De tijd na 1940*. Assen: Van Gorcum, 1995.
- Doeko Bosscher, *De dood van een metselaar en het begin van de jaren zestig in Nederland*. Groningen: Forsten, 1992.
- Piet Bouwmeester, *De gouden greep van 'Woeste Willem'. De roerige geschiedenis van het zelfstandige Algemeen Dagblad*. Den Bosch: Adr. Heinen, 2006.
- Jan Brauer en Jan Driever, *Perszuivering. De Nederlandse pers 1944-1951*. Weesp: Fibula van Dishoeck, 1984.
- Ilja van den Broek, *Heimwee naar de politiek. De herinnering aan het kabinet-Den Uyl*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2002.
- Ilja van den Broek, 'De persoonlijke politiek van New Journalism', in: *Tijdschrift voor Mediageschiedenis*, jrg. 6/2003, nr. 1, p. 108-123.
- Marcel Broersma, 'Botsende stijlen. De Eerste Wereldoorlog en de Nederlandse journalistieke cultuur', in: *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* jrg. 2/1999, nr. 2, p. 40-68.
- Marcel Broersma, *Beschaafde vooruitgang. De wereld van de Leeuwarder Courant 1752-2002*. Leeuwarden: Friese Pers Boekerij, 2002.
- Marcel Broersma, 'Vormgeving tussen woord en beeld. De visuele infrastructuur van Nederlandse dagbladen, 1900-2000', in: *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* jrg. 7/2004, nr. 1, p. 5-32.
- D.J. Cannegieter, *Mr J. Huijts. Hoofdredacteur in oorlogstijd*. Doctoraalscriptie, 1979.
- D.J. Cannegieter, 'De Nieuwe Rotterdamsche Courant tijdens de Duitse bezetting, 1940-1945', in: *Spiegel Historiae*, februari 1980, p. 115-119.
- Ch.A. Cocheret, W.F. Lichtenauer (red.), *Bekende Rotterdammers door hun stadgenoten beschreven*. Rotterdam: W.L. & J. Brusse, 1951.

- J.J. van Cuilenburg, *Lezer, krant en politiek. Een empirische studie naar Nederlandse dagbladen en hun lezers*. Amsterdam: vu Boekhandel, 1977.
- H. Daudt en B.A. Sijes, *Beeldreligie*. Amsterdam: Polak en Van Gennep, 1966.
- Kees-Jan Dijkstra, 'Verborgene verhoudingen. Relaties tussen de liberale politiek en journalistiek ten tijde van de verzuiling', in: *Jaarboek Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen 1998*, p. 258-276.
- Roel van Duyn, *Provo. De geschiedenis van de provotarische beweging, 1965-1967*. Amsterdam: Meulenhoff, 1985.
- Martin Elands en Alfred Staarman (red.), *Afscheid van Nieuw-Guinea. Het Nederlands-Indonesische conflict, 1950-1962*. Bussum: Thoth, 2003.
- John Jansen van Galen en Hendrik Spiering, *Rare jaren. Nederland en de Haagse Post 1914-1990*. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar, 1993.
- Ronald Gase, *Misleiding of zelfbedrog. Het Nederlandse beleid ten aanzien van Nieuw-Guinea*. Baarn: In den Toren, 1983.
- Bert Gasenbeek (red.), *Anton Constandse. Leven tegen de stroom in*. Breda: Papieren Tijger, 1999.
- Louis Gans, *Nieuwe Kunst rond 1900. De Nederlandse toegepaste kunst en architectuur van 1885-1910*. Gemeentemuseum Den Haag, 1960 (catalogus tentoonstelling).
- Louis Gans, *Nieuwe Kunst. De Nederlandse bijdrage tot de Art Nouveau. Dekoratieve kunst, kunstnijverheid en architectuur omstreeks 1900*. Utrecht: Oosthoek, 1966.
- Jean-Pierre Geelen, *Het Haagse huwelijk: hoe pers en politiek tot elkaar veroordeeld zijn*. Nijmegen: SUN, 1998.
- Bert Gerlagh, *Ed. Cuypers architect*. Doctoraalscriptie Universiteit van Amsterdam, 1979.
- J.J. Godschalk, 'Enige politieke en sociale kenmerken van de oprichters van D'66', in: *Acta Politica*, 1969, p. 62-74.
- Paul Groenendijk en Piet Vollaard, *Architectuurgids Nederland, 1900-2000*. Rotterdam: 010 Publishers, 2006.
- Piet Hagen, *Het Van Mierlo syndroom. Personeel unies tussen politiek en journalistiek*. Cahier 12. Culemborg, 1995.
- Piet Hagen, *Journalisten in Nederland. Een persgeschiedenis in portretten 1850-2000*. Amsterdam: Arbeiderspers, 2002.

- Ronald Havenaar, *Van Koude Oorlog naar nieuwe chaos, 1939-1993*. Amsterdam: Van Oorschot, 1993.
- Daan Heijink, *The New York Times, Trouw, Het Parool en Algemeen Handelsblad over de Vietnamoorlog. Een analyse van de berichtgeving aan de hand van drie keerpunten tussen 1968 en 1971*. Scriptie masters journalistiek Rijksuniversiteit Groningen, 2010.
- J.L. Heldring, *Het geleende geheugen*. Amsterdam: Van Oorschot, 2007.
- J.M.H.J. Hemels, *De Nederlandse pers voor en na de afschaffing van het dagbladzegel in 1869*. Assen: Van Gorcum & Comp., 1969.
- J.M.H.J. Hemels, *De emancipatie van een dagblad. Geschiedenis van de Volkskrant, 1921-1981*. Baarn: Ambo, 1981.
- J.M.H.J. Hemels, *De krant in bedrijf. 75 jaar samenwerking en samenleving*. Baarn: Ambo, 1983.
- J.M.H.J. Hemels, H.J. Demoet, (red.), *Loodvrij en digitaal. Visies op innovatie in grafische communicatie*. Leiden: Compres, 2001.
- Pien van der Hoeven, *Twee kranten, twee paleizen. Over de oorsprong van NRC Handelsblad*. Amsterdam: NRC Boeken, 2010.
- H.J.A. Hofland, *Tegels lichten of Ware verhalen over de autoriteiten in het land van de volongen feiten*. Amsterdam: Contact, 1972.
- H.J.A. Hofland, *De draagbare Hofland*. Amsterdam: Prometheus, 1993.
- H.J.A. Hofland, *journalist. Een Vriendenboek*. Amsterdam: Bert Bakker/Bezige Bij, 1992.
- G.J. Hooykaas, 'De politisering van de Nederlandse pers' in: *De Negentiende Eeuw*, 15/1991, p. 125-136.
- A. Huguenot van der Linden, *De Telegraaf. Het verhaal van een krant*. Amsterdam, 1971.
- Arnold Karskens, *Pleisters op de ogen, pleisters op de mond. De geschiedenis van de Nederlandse oorlogsverslaggeving van Heiligerlee tot Kosovo*. Amsterdam: Meulenhoff, 2001.
- James C. Kennedy, *Nieuw Babylon in aanbouw. Nederland in de jaren zestig*. Amsterdam: Mets en Schilt, 1995.
- H. Kleijer en A. Knotter, *Tekens en teksten. Cultuur, communicatie en maatschappelijke veranderingen vanaf de late middeleeuwen*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1992.
- Ruud Koole, *Politieke partijen in Nederland. Ontstaan en ontwikkeling van partijen en partijstelsel*. Utrecht: Spectrum, 1995.

- E.H. Kossmann, *De Lage Landen, 1780-1980. Twee eeuwen Nederland en België. Deel II 1914-1980*. Amsterdam: Elsevier, 1986.
- H.L. van Kranenburg, *Entry, Survival or Exit of Firms over Industry Life Cycles. The Market for Daily Newspapers in the Netherlands*. Proefschrift, Maastricht, 1999.
- Johannes Kuyper, *'L'Etablissement'/Dagbladpaleis Nieuwe Rotterdamsche Courant*. Rotterdam: Nijgh uitgevers, 1876.
- Paul T. van de Laar, *Twee heren vinden elkaar: de fusie van de NRC en het Algemeen Handelsblad bedrijfseconomisch bekeken*. Rotterdam: CBG, 1989.
- Menno van der Land, *Tussen ideaal en illusie. De geschiedenis van D66, 1966-2003*. Den Haag: Sdu, 2003.
- Gerry van der List, *Meer dan een weekblad. De geschiedenis van Elsevier*. Amsterdam: Bert Bakker, 2005.
- R. van der Meulen, *De Courant* (Deel I en II). Leiden: A.W. Sijthoff, 1885.
- Gerard Mulder en Paul Koedijk, *Lees die krant! Geschiedenis van het naoorlogse Parool, 1945-1970*. Amsterdam: Meulenhoff, 1996.
- Jouke Mulder, *Sidney van den Bergh. Een liberaal*. Utrecht: Bruna, 1975.
- Harry Mulisch, *Bericht aan de rattenkoning*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1966.
- Willem Oltmans, *Memoires*. Baarn: In den Toren/Papieren Tijger, 1985-2004.
- Willem Otterspeer, 'Tilburg: De Katholieke Universiteit. In Tilburg begon de verandering', in: Wim van den Doel (red.), *Plaatsen van herinnering. Nederland in de twintigste eeuw*. Amsterdam: Bert Bakker, 2005, p. 372-385.
- Niek Pas, *Imaazje! De verbeelding van Provo 1965-1967*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2003.
- Jan van de Plasse, *Kroniek van de Nederlandse dagblad- en opiniepers*. Amsterdam: Otto Cramwinckel, 2005.
- L.J. Plomp van Duiveland, *Journalistiek in Nederland*. Den Haag: Leopold, 1924.
- Jan van der Putten, *Latijns-Amerika tussen de regels*. Amsterdam: Mets, 1988.
- Hans Ree, *Zwerft uit! Vijftewintig jaar Huizinga Lezing*. NRC Handelsblad, 1996.
- J. de Ridder, *Persconcentratie in Nederland. Begripsvorming, bepaling en beschrijving*. Amsterdam: Vrije Universiteit, 1984.

- Hans Righart, *De eindeloze jaren zestig. Geschiedenis van een generatieconflict*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1995.
- H.J. Roethof, *Dwars over het Binnenhof. Herinneringen van een liberale socialist*. Utrecht: Veen, 1990.
- Ben Rogmans, *Hans van Mierlo. Een bon vivant in de politiek*, Utrecht: Het Spectrum, 1991.
- Tom Rooduijn, 'Zelfs de snobs zijn hier laks. Kunstenaarssociëteit Le Canard van Hans Rooduijn', in: *De Parelduiker*, nr. 2, 2008, p. 38-55.
- M. Rooij, 'De pers en haar politieke taak', in: *Mensen en machten*. Utrecht/Antwerpen, 1965.
- M. Rooij, *Kranten. Dagbladpers en maatschappij*. Amsterdam: Wetenschappelijke Uitgeverij, 1974.
- Piet de Rooy, 'Zes studies over verzuiling', in: *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 110/1995, nr. 3, p. 380-392.
- Piet de Rooy, *Republiek van rivaliteiten. Nederland sinds 1813*. Amsterdam: Mets en Schilt, 2002.
- Debby Roukens, *De NRC tijdens de Tweede Wereldoorlog*. Doctoraalscriptie, juni 1998, Rotterdam.
- W.P. Sautijn Kluit, 'Het Algemeen Handelsblad', in: *Bijdragen tot de geschiedenis van den Nederlandschen boekhandel* (deel 7). Amsterdam: Van Kampen, 1896.
- H.J. Scheffer, *In vorm gegoten. Het Rotterdamsch Nieuwsblad in de negentiende eeuw*. Leiden: Stenfert Kroese, 1960.
- H.J. Scheffer, *De dagbladonderneming. Historische verkenningen*. Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgeversmaatschappij, 1986.
- M. Schneider, 'Uit de 100-jarige geschiedenis van de Nieuwe Rotterdamsche Courant', in: *Historia* 1943, p. 249-253.
- M. Schneider en J.M.H.J. Hemels, *De Nederlandse krant 1618-1978. Van 'nieuwsthydinge' tot dagblad*, 4e druk. Baarn: Het Wereldvenster, 1979.
- Otto Scholten, *Krant en democratie. Een studie naar politieke informatie in landelijke dagbladen*. Proefschrift, Amsterdam, 1982.
- Johan Schot, Harry Lintsen en Arie Rip (red.), *Technology and the Making of the Netherlands. The Age of Contested Modernization, 1890-1970*. Zutphen: Walburg Pers/MIT Press, 2010.

- J. Schouwenaar, *Tussen Beurs en Binnenhof. J.W. van den Biesen en de politieke journalistiek van het Handelsblad (1828-1845)*. Amsterdam: Prometheus, 1999.
- Nic. Schrama, *Dagblad De Tijd, 1845-1974*. Nijmegen: Valkhof Pers, 1996.
- G. Schreuders, 'Journalist-politicus Hans van Mierlo', in: Piet Hagen (red.), *De journalistieke verbeelding*. Utrecht: Veen, 1986, p. 152-160.
- Kees Schuyt en Ed Taverne, 1950. *Welvaart in zwart-wit*. Den Haag: Sdu, 2000.
- M.L. Sniijders en J.R. Soetenhorst, *De krant in het nauw*. Meppel: Boom, 1972.
- Martin Sommer, *Krantebeest. J.M. Lückner. Triomf en tragiek van een courantier*. Amsterdam: Balans, 1993.
- Paul Steenhuis, *Scherpe letters. 40 jaar vorm van NRC Handelsblad*, NRC Boeken, 2010.
- A. Stempels e.a., *Kijk in een jarige krant. NRC 125*. Rotterdam, 1969.
- Paul Stoop (red.), *De geheime rapporten van H.J. Noordewier. Berlijn 1933-1935*. Amsterdam: Sijthoff, 1988.
- Siep Stuurman, *Wacht op onze daden. Het liberalisme en de vernieuwing van de Nederlandse staat*. Amsterdam: Bert Bakker, 1992.
- G.Taal, *Liberalen en radicalen in Nederland, 1872-1901*. Den Haag: Nijhoff, 1980.
- Henk te Velde, *Gemeenschapszin en plichtsbef: liberalisme en nationalisme in Nederland, 1870-1918*. Den Haag: Sdu, 1992.
- Adriaan van der Veen, *Blijf niet zitten waar je zit*. Amsterdam: Querido, 1972.
- Raymond Vermeulen en Philip de Wit, *Onder uitgevers*. Nijmegen: SUN, 2000.
- W. Visser, *De papieren spiegel. Honderd-vijf-en-twintig jaar Algemeen Handelsblad, 1828-1953*. Amsterdam, 1953.
- G. Vissering, 'Levensbericht van Eduard Cuypers' in: *Jaarboek van de Nederlandse Maatschappij der Letterkunde 1928*.
- Nathan Vos, *De krant van menselijk Nederland. De Telegraaf en de tegenbewegingen, 1963-1970*. Doctoraalscriptie Universiteit Utrecht, 1997.
- René Vos, *Niet voor publicatie. De legale Nederlandse pers tijdens de Duitse bezetting*. Amsterdam: Sijthoff, 1988.
- Vivian Voss, *Beeld van een partij. De documentaire geschiedenis van D'66*. Haarlem: De Haan, 1981.

- Frank van Vree, *De Nederlandse pers en Duitsland. Een studie over de vorming van de publieke opinie, 1930-1939*. Groningen: Historische Uitgeverij, 1989.
- Frank van Vree, 'De vuile was van het gezag. Dagbladpers en journalistieke cultuur in de jaren vijftig en zestig', in: *Jaarboek mediageschiedenis*, 3/1991, p. 215-242.
- Frank van Vree, *De metamorfose van een dagblad. Een journalistieke geschiedenis van de Volkskrant*. Amsterdam: Meulenhoff, 1996.
- Frank van Vree, 'De Witte de Withstraat. Een bolwerk van goede smaak in krantenstad Rotterdam', in: *Interbellum Rotterdam. Kunst en cultuur 1918-1940*. NAI Uitgevers, 2001, p. 121-147.
- Martine Wagenveld, *D'66 in de dagbladen. Zes Nederlandse dagbladen over de nieuwe politieke partij D'66 van september 1966 tot april 1967*. Doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Groningen, 1998.
- Wim Wennekes, Frank van Vree e.a., *Het lood voorbij. Sijthoff en de Haagsche Courant. Geschiedenis van een dagbladbedrijf*. Amsterdam: Thomas Rap, 1998.
- Paul E. Werkman, *Uitgesproken geschiedenis: oral history in geschiedenis en journalistiek*. Zwolle: Christelijke Hogeschool Windesheim, 2001.
- H.L. Wesseling (inl.), 'Alle cultuur is streven'. *De verzamelde Huizinga-lezingen, 1972-1986*. Amsterdam: Bert Bakker, 1987.
- Huub Wijffes, *Journalistiek in Nederland, 1850-2000. Beroep, cultuur en organisatie*. Amsterdam: Boom, 2004.
- Huub Wijffes, *VARA. Biografie van een omroep*. Amsterdam: Boom, 2009.
- Mariëtte Wolf, *Het Geheim van De Telegraaf. Geschiedenis van een krant*. Amsterdam: Boom, 2009.
- Tom Wolfe, *New Journalism*. New York: Harper & Row, 1973.
- J.J. Woltjer, *Recent verleden. De geschiedenis van Nederland in de twintigste eeuw*. Amsterdam: Balans, 1992.
- Jeroen van Zanten, *Schielijk, Winzucht, Zwaarhoofd en Bedaard. Politieke discussie en oppositievorming 1813-1840*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2004.
- Sytze van der Zee, *De overkant. Mijn jaren bij Het Parool*. Amsterdam: Prometheus, 1998.

